№ 63 Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перасылкай і дастаукай да хаты: на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы — 1 м. 20 ф., на 1 мес. — 40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакцыі: Вільня, Віленская 33.
Адрэс адміністрацыі і экспэдыцыі: М. Стэфанская 23

Цэна абвестак: на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі— па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам

№ 63 (259). Год III. Вільня, 13 жніўня 1918 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.)

ТЭЛЕГРАМЫ.

12 жніўня.

Заходні тэатр.

Між Ізэр і Анкр адбіты наступленьні непрыяцеля. На поўнач ад Ліс мы адкінулі сільную англіцкую атаку. На полі бітвы непрыяцель вёў рана нараніцы заўзятые атакі на поўнач ад Сомм і між Сомм і Ліон, каторые былі адбіты найбольш агнём, а часьцю контратакамі. У бітве ля Ліон непрыяцель прабіўся на ўсход ад гэнага месца. Нашая контратака адкінула яго назад да паўночнай і ўсходняй мяжы гэтае вёскі. Заўзятые атакі між Ліон і Авр. На паўдняхад ад Шольн мы атакавалі непрыяцеля пры Галю. Наабапал дарогі Ам'ен-Руа непрыяцельскіе атацi адкінены. Між Авр і Уаз сільные атакі непрыяцеля былі да ночы. Яны зусім адкінены. Асабліва вялікіе страты французы мелі пры Гільлёлюа. Нашая пяхота і артылерыя растрэляла непрыяцеля перад нашымі лініямі.

Учора зьбіто 17 непрыяцельскіх самалётаў і 4 прывязные шары. Лейтнант Удэ дайшоў свае 49-е 50 і 51 і 52 пабеду.

У ліпню на нямецкіх фронтах зьбіто 518 непрыяцельскіх самалётаў і 36 прывязных шароў. Мы ўтрацілі 129 самалётаў і 63 прывязные шары.

АМСТЭРДАМ. Францускі генэральны консул Грэно, консул Назон і генэрал Лявэрн, галава францускай ваеннай місіі, як пішэ «Temps», арэштованы ў Маскве большэвікамі.

МАСКВА (П.Т.А.). 8.VIII. Пад Оршай нямецкую камісію дзеля правядзеньня разьдзельнай лініі абстрэлівалі ў часе работы. Досьледы паказалі, што стрэлы былі зроблены ворагамі савецкага ўраду, каб вызваць калатню між апошнімі і немцамі.

Пры Духаўніцкай, на заходзе ад Уралу, ворагі савецкага ўраду памыкаліся высадзіцца. У часе бітвы адзін параход затануў, і Духаўніцкую занялі войскі саюзьнікаў. На чэха-славацкім фронце савецкіе войскі занялі станцыю «Утка».

МАСКВА 11.VIII. Высадзіўшыеся ў Владывастоку англіцкіе ваенные ўласьці ўмаўляюць народу не завязываць зносін с пасланымі большэвікамі агітатара. Кожын грамадзянін, які тайна ці яўна будзе паддзержываць зносіны з большэвікамі, падлегае сьмерці.

ГЭЛЬСІНГФОРС. Члены нямецкага пасольства ў Маскве прыбылі сюды с Пецярбурга.

БЭРЛІН. Нямецкі пасол у Маскве, Гэльфэріх паехаў у вялікую глаўную кватэру на некалькі дзён.

БЭРЛІН. Фінляндзкі ўрад адкрывае консульствы ў Кіеві і Адэсе. Фінляндзкі пасол на Украіне знаходзіцца ўжо ў дарозе.

У Рэполі, ў Карэліі, на вялікім народным сходзе пастаноўлено аднагалосна далучыцца да Фінляндыі. Дэпутацыі загадано завязаць зносіны с фінляндзкім урадам.

Фінляндзкіе параходы, арэштаваные ў сваім часе Нямеччынай, выпушчэны на волю.

БЭРЛІН Жніво па ўсей Нямеччыне йдзе поўным ходам. Авёс і ячмень блізка ўвесь зжаты. Пачаўся збор пшаніцы. Авёс шмат больш важкі, чым летась. Палі ўраз-жэ прыгатаўляюцца пад прэдвасеньні пасеў. Палі з варывам у добрым стане. Збор ураджаю, трэба спадзевацца, будзе йшчэ вялікшы, чым леташні. Шмат павялічыўся абшар зямлі, ужытай пад гародніну.

ГЭЛЬСІНГФОРС (В.Т.Б.) 10.VIII. На апошнім заседаньні сэнату разгледалі адоорэную камісией рэзалюцыю аб падгатоўцы выбару караля паводлуг § 38 старой конституцыі. Пасьля 4-гадзінных спорак рэспубліканскае прэдлажэньне адкінуць памянутую рэзалюцыю было адкінуто перэвагай 68 проці 33 галасоў,—значыць, больш за 2/3 галасаваўшых высказаліся за манарха. Самая рэзалюцыя прынята перэвагай 58 галасоў проці 44. У тую-ж ноч урад атрымаў асабливые паўнамоччы вясьці перэгаворы аб заняцьці пасаду. Спадзяюцца, што перэгаворы ў пачатку верасьня развіюцца гэтак, што можэ быць склікан надзвычайны сэйм дзеля аканчацельнага выбару караля.

БЭРЛІН (В.Т.Б.) 11.VIII. Падводные лодкі ізноў затапілі 4 параходы ёмкасьцю разам 11.000 тонн.

Між затопленымі ў апошніх днёх суднамі быў параход «Dardy» с 610.000 пудоў замарожэнага мяса.

КІЕУ (В.Т.Б.). 11VIII. Заслужэная забойцам фэльдмаршалка Ейхгорна кара сьмерці ўчора споўнена над ім.

КІЕУ. Аб кары сьмерці ўбіўцы фэльдмаршалка Ехгорна яшчэ наказываюць: 10 жніўня ўбіўца павешэны на адкрытым месцы блізка Луктанаўскае турмы ў 5 гадз. па палудні. Прысуд быў прачытаны нямецкім палявым судом. Зараз-жэ пасьля пацьвярджэньня прысуда ён быў споўнены.

ПЭКІН (Гавас). Кітайскі ўрад адмовіўся прыняць нованазначэнага Рапескага нунцыя Патрэлі.

ВІЛЬНЯ. Жалезнадарожная Дырэкцыя 5 апавешчае, што аб'яўленая (гл. кроніку гэтага нумэру «Гомана») перамена ў расписаньні руху поездаў мае сілу не с 15, а з 22 жніўня,—значыць да 22 мае сілу расписаньне, устаноўленае 15 мая.

Вільня, 13 жніўня 1918.

Варункі, у якіх адбываецца беларуская нацыянальная работа ў межах старой нямецкай окупацыі, рэзка розьняцца ад варункаў беларускага нацыянальнага жыцьця на ўсход ад берасьцейскай лініі. Пад той час, як у ўсходняй Беларусі наша нацыянальная работа абнімае ўсе галіны народнага жыцьця і мае ў сваей аснове будаваньне незалежнае беларускае дзержавы,—на заход ад берасьцейскай лініі, значыць, у беларускай Віленшчыне і Гродненшчыне для скорай і ўсестароннай нацыянальнай работы ваенные варункі не даюць ходу: яна абнімае толькі школьные справы і зьвязаные з імі выдавецкіе. Затое-ж мы ў межах гэтых спраў маглі да апошніх часоў пахваліцца перад нашымі закордоннымі братамі, беларускіе народные школы дайшлі ў нас даволі вялікай цыфры — 150 (вялікай, бо трэба памятаць, што ў мамэнт заняцьця нашага краю немцамі тут, наагул, ніякіх народных школ не было!), а побач с тым мы ў 2—3 гады здалелі стварыць школьные падручнікі, і хоць іх ня лішне багата, ды ўсё-ж яны ўжо даюць магчымасьць забаспечыць нашы пачатковые школы ўчэбнікамі ў нашай роднай мове.

Усходняя Беларусь у гэтым асталася ззаду за намі. Затое яна зрабіла вялікі крок упярод у арганізацыі школ вышэйшага тыпу. Так, тамака ёсьць дзьве беларускіе гімназіі (у Слуцку і Буцлаві), а цяпер мы стаём перад спаўненьнем вялізарнага праекту арганізацыі беларускага ўнівэрсытэту ў Менску.

Цяпер ужо нам трэба даганяць нашых усходніх братоў: калі падрахуем, сколькі дзяцей што-год канчаюць народные школы і сколькі іх магло-бы пайсьці ў школу вышэйшага тыпу, то лёгка зразумеем, што ўжо вялікая пара падумаць аб адкрыцьці беларускай гімназіі або прынамсі прогімназіі. Вучыцельскіх сіл на гэта зусім хваце, бо нашых людзей прыбывае ўсё болей і болей.

Трэба толькі больш энэргіі, і нестачу беларускай сярэдняй школы мы скора здалеем запоўніць.

„Унутрэны фронт“.

Палажэньне, у якім апынуўся цяпер Беларускі народ, вымагае незвычайнага напружэньня ўсіх нашых творскіх сіл, каб дабыць сабе дзержаўную і культурна-нацыянальную незалежнасьць. Мала таго, што за спаўненьне нашых нацыянальных ідэалаў нам прыходзіцца бароцца на некалькіх фронтах: на маскоўскім, на польскім і інш.,—дык-жэ і між самымі беларусамі мы сустрэчаемся з элемэнтамі, якіе ня толькі ня хочуць прылажыць свае рукі да будаваньня незалежнай Беларусі, але і псуюць гэту работу.

Гаворачы аб нашым «унутрэным фронце» мы павінны разрозьніваць дваякіе элемэнты: адны, хоць косьць с косьці і кроў с крыві беларусы, ды праз уеўшуюся ў іх мозаг польшчыну або маскоўшчыну стараюцца ўходзіць у беларускіе нацыянальные арганізацыі і ў іх праводзіць польскіе або маскоўскіе палітычные і нацыянальные пляны; другіе, захопленые агульна-расейскім рэвалюцыйным рухам, вырэкаюцца сьвядома сваіх нацыянальных патрэб і дамаганьняў, быццам забываюцца, што ў паняцьці волі вельмі выдатнае месца занімае як-раз *воля нацыянальная*.

Паскольні скосмополітызаваны рэвалюцыянізм шкодны пры нашым сучасным палажэньні тым, што ён адбірае дзеля чыста рэвалюцыйнай работы многа нашых сіл, як раз у гэты мамэнт так патрэбных дзеля ,культурна-нацыанальнага творства,—пастолькі беларускіе элемэнты, працуючые «дзеля чужых багоў», шкодны ўдвая: адцягіваючы нашы сілы ад таго, што становіць у гэты мамэнт першую павіннасьць кожнага беларуса, яны ўносяць у самае нашае грамадзянства расклад, робяць работу, якая безумоўна заслужываець назваьня *нацыянальнае здрады*. Гэтак, мы бачым, як адны зусім сьвядома і плянова праводзяць апалячэньне беларускае мовы; другіе, крычучы на ўсіх крыжавых дарогах аб сваей любові да Беларусі, цішком прадаюць нашу Бацькаўшчыну паляком, даводзячы, быццам гэтага вымагае наша-ж карысьць; ізноў-жэ іншые, згаджаючыся на славах, што Беларусь павінна быць палітычна незалежнай, выступаюць проці ўселякай беларускай нацыянальнай работы, хаця аснову нашага дзержаўнага быту ў першы чарод становіць наша нацыянальная самабытнасьць, і з абмаскоўленьнем нашым счэзла-бы самая ідэя незалежнасьці Беларусі.

Вось-жэ, у той час, як мы змагаемся з нашымі дужэйшымі суседзямі за наш незалежны гасударственны быт, нам найбольш замінае гэты «ўнутрэны фронт». Кабжэ ён нам ня быў страшны, мы павінны злучыць у вадно ўсе нацыянальна-сьвядомые беларускіе сілы, павінны так цесна стаць у рады, каб ніякіе здраднікі з нашага-ж народу не здалелі нас раз'еднаць, не здалелі зрабіць вырвы ў нашых лініях, праз якую нашы ворагі маглі-бы дайсьці ажно да самага нашага сэрца і душы. У еднасьці — сіла. *Хто* гэту еднасьць разьбівае, той аслабляе сілу нашага адпору ўсім чужацкім напасьцям. І ўсім тым, хто ў салодкай форме шэпчэ нам на вуха аб карысьці для беларусаў «унутрэнай конкурэнцыі», хто паднімае брата проці брата рознымі баламутнымі абяцанкамі і

таму мы павінны цьвёрда і станоўча сказаць: рукі вон ад беларускае справы!

І. Мелешка.

Расейскіе справы.

Чорные хмары зьбіраюцца над «Большэвізіей»: ідуць яны с поўначы, з усходу, с палудзеннага ўсходу. Англічане, французы, амэрыканцы, японцы с кітайцамі, чэха-славакі і, урэшці, расейскіе контр-рэвалюцыанеры паўкругам наступаюць на Маскву, заходзячы з далёкай далечыні. А большэвіцкі ўрад, каторы выпускае чуць-не што-дзень адозвы да народу с прызывам бараніцца ад чужынцаў і контррэвалюцыі, сам не мае сілы даць належны адпор няпрошэным гасьцём...

Здаецца, недалёк ужо той мамэнт, каторы павінен даць адказ на пытаньне аб будучыні большэвізму ў Расеі. Разьвязка набліжаецца вельмі шыбкімі крокамі. Якая-ж яна будзе?

Угледаючыся на ўтварыўшаеся ў Расеі палажэньне трудна судзіць большэвіком нешта вясёлае: для іх неўспадзеўкі можэ прыйсьці канец. Гэта кажуць усе, хто прыежджае да нас з Расеі. І гэта лёгка зразумець.

Сіла большэвікоў—у тых мнагамільённых народных масах, на каторых дзержыцца ўся ўласьць савецкага ўраду. Пакуль трэба было нішчыць, руйнаваць да самых асноў стары грамадзкі лад у Расеі, большэвікі мелі даволі сіл дзеля гэткай работы ў тых грамадах чэрні, якая заўсёды і ўсюды ахвотне гуртавалася да тых, хто паднімаў знамя бунту, знамя барацьбы с сытымі, багатымі. Але ў гэтым-жэ—слабасьць савецкай рэспублікі: бо масы ў Расеі яшчэ лішне цёмны, лішне дзікіе, каб мелі магчымасьць прылажыць руку да творскай работы над будовай новага ладу. А тут, каб усюды завясьці нейкі лад і папраўдзе ўпраўляць Расейскай дзержавай, каторая раскінулася на страшэньне вялікім абшары, патрэбныя тысячы, а дзесяткі і сотні тысяч людзей, здольных да спаўненьня гасударственых чыннасьцей. Трэба арганізаваць і будаваць нанова кожную галіну грамадзкага жыцьця,—будаваць на такіх асновах, якіх вымагае дух часу. І вось тут-то і прыходзіць беда: сьвядомых і палітычна чынных работніцкіх сіл далёка не хватае, і ня толькі па мястох, але і па вёсках запанавала чэрнь, у каторай растаялі сьвядомые ідэйные большэвікі. Скрозь паношыцца найчысьцейшая анархія: кожын «совдеп» (савет работніцкіх дэпутатаў) — гэта ні ад каго незалежная, зусім абасобленая арганізацыя, каторая ня вельмі ахвотне падчыняецца цэнтральнаму ўраду — гэтаму мозгу ўсяе рэвалюцыйнае работы. Дык цяпер, калі дзеля барацьбы с чужынцамі і сваімі контррэвалюцыанерамі патрэбна шырокае арганізованае выступленьне аружнага народу, які ўсе павінны сьлепа выпаўняць загады цэнтральнае ўласьці,—цяпер большэвіцкі ўрад дарэмна клічэ народ брацца за аружжэ: маскоўская мястовая чэрнь ня любіць выступаць на барацьбу з арганізованымі арміямі, а так недаўна пакінуўшые рады арміі селяне зусім не квапяцца ізноў ісьці пад кулі—на голад і ўселякіе невыгоды. Поўная нестача грамадзкага інстынкту, крайні індывідуалізм—вось асноўные рысы так доўга няволеных сваімжэ ўрадам расейскіх мас. Проці гэтага бязсільны Леніны і Троцкіе, і яны цяпер дарэмна напружаюць усе свае сілы, каб збудзіць грамадзкае пачуцьцё ў маскоўскім народзе і не пад палкай, як было пры царскім урадзе, а сьвядома выступіць на абарону здабычаў рэвалюцыі.

«Расейская маса не дасьпела да максымалістычнай рэвалюцыі!» —гэтак кажуць усе сьвядомые прэдстаўнікі пролетарыату, варочаючыеся да нас з Расеі. Дый іначэй быць не магло: цудаў цяпер не бывае, а толькі цудам можна было-бы вытлумачыць псыхолёгічны пераход паднявольных рабоў да сьвядомасьці вольных грамадзян вольнае бацькаўшчыны.

Маскоўскі народ не здалеў збудаваць *новай Расеі*. Затое-ж адбудоўваюць старую Расею — *чужынцы*...

Г. Б.

У Вільні і ваколіцах.

× **Агульны сход Беларускага Т-ва пом. пац. ад в.** адбыўся ў нядзелю. Справаздачу дамо ў чародным нумэры «Гомана».

× **Прыезд Э. Будзькі.** Гэтымі днямі ў Вільню прыежджаў стары беларускі працаўнік, п. Эдвард Будзька, арганізатар беларускай гімназіі ў Будславе, Вялейскага пав. Перад вайной п. Будзька жыў некалькі гадоў у Вільні, дзе быў добра вядомы між беларускім грамадзянствам. З Вільні ён выехаў пры эвакуацыі места разам з установай, у каторай працаваў, і сьперша жыў у Пецярбурзі, дзе многа папрацаваў дзеля арганізацыі дзьвёх беларускіх газэт: «Сьветач» і «Дзянніца», а так сама ў агульна-беларускай грамадзкай рабоці. Пасьля перэбраўся ў родны Будслаў, ды тут заняўся культурнай работай, надумаўшы між іншым залажыць беларускую гімназію. Справа пайшла добра, і цяпер для гімназіі, у каторай навукі йдуць поўным ходам, будуецца свой уласны дом.

Віленскіе беларусы шчыра віталі старога таварыша працы.

× **Аб помач працай.** С кожным днём узрастае ў нас число беларусаў, каторые, вярнуўшыся з доўгай і прымусовай эміграцыі ў Расеі, шукаюць для сябе работы ў родным Краю. Да Беларускага Камітэту зьвертаецца аб помач у вышуканьні работы ўсё больш і больш людзей. Аднак, задача гэта—вельмі цяжкая: у ўстановах небеларускіх беларусаў прынімаюць толькі ў вельмі рэдкіх здарэньнях, наагул-жэ нашы людзі сустрэчаюцца с такім самым адказам, як у расейскіх часох: «для беларусаў месца нема!»

Для людзей, каторые маюць адпаведную падгатоўку, ёсьць выхад: гэта — заняць месца вучыцеля ў беларускіх народных школах, число каторых даходзіць ужо каля 150 і далей узрастае с кожным месяцам. Аднак, гэтага йшчэ вельмі мала.

Вось-жэ для тых, каму недаступна праца вучыцеля, патрэбна помач беларускага грамадзянства. Кожын беларус, каторы ведае аб якім-колечы месцы заробку, павінен ураз-жэ паведаміць Беларускі Камітэт, каторы ўжо накажэ аб гэтым патрабуючым.

Мы павінны памятаць, што як мы самі ня будзем памагаць нашым братом, дык ім ніхто не паможэ. А чым больш будзе між намі людзей, каторые маюць забаспечэны кусок хлеба, тым вялікшая будзе наша сіла ў родным Краю.

Беларускі Камітэт месьціцца пры Віленскай вуліцы № 33, кв. 1.

† **Павал Бэртгольд.** Варочаючыеся ўцекачы апаведаюць, што недаўна ў Алушце, ў Крыме, большэвікі ў нялюдзкі спосаб забілі б. прэзыдэнта Вільні, Бэртгольда. Назначэны самадзержаўным урадам, ён быў пакінуў сваё становішчэ ў 1905 гаду, праслужыўшы 15 гадоў. Паводлуг прафэсіі ён быў ваенным інжэнерам, будаваўшым Ковенскую крэпасьць.

× **На чыгунках.** Ваеннае ўпраўленьне чыгункамі апавешчае, што ад 15 жніўня скоры поезд з Бэрліна ў Вільню будзе даходзіць аж да Маладэчны. Апрыч таго будзе пераменен увесь плян руху на чыгунках у межах новае окупацыі.

× **Данные аб кватэрах.** Stadthauptmann апавешчае, што для дамаўласьнікаў або іх заступнікаў з вуліц, нямецкіе імёны каторых пачынаюцца літэрамі A, B, C, D, E, F, G, H, I, тэрмін падачы статыстычных данных аб іх дамох, кватэрах і жыхарах прадоўжэн да 14 жніўня. Хто да гэтага дня не явіцца, той будзе прыведзен паліцыей і апрыч таго пакаран.

× **Пагода ў ліпні.** Наагул, ліпень можна лічыць добрым месяцам. Сярэдняя тэмпэратура за ліпень была 17,3°. У 7 гадз. нараніцы яна даходзіць 16,6° проці леташняй 15,0°; у 2 гадз. папалудні +20,5° проці леташняй 19,2°; у 9 гадз. вечара 16,5° проці 16,1°. Найвышэйшая тэмпэратура за ўвесь месяц была 18-га у 4 гадз. паабедзі: 29,0°. Самы гарачы дзень — 10 с сярэдняй тэмпэратурай 21,8°. Найніжэйшая тэмпэратура – 8 у 3 гадз. на раніцы: +8,8°. Гэта быў і самы халодны дзень за ўвесь месяц с сярэдняй тэмпэратурай + 14,9°. Сем дзён мело найвышэйшую тэмпэратуру 25,0°. Пятнаццаць дзён мелі водных асадкаў больш за 0,1 мм. Найбольш мокры дзень быў 29 з 20,4 мм. водных асадкаў, за ім ідзе 1 ліпня с 13,3 мм. Усяго за месяц водных асадкаў было на 96,4 мм. Сем дзён было з навальніцамі чатыры — с туманамі.

Дзеля росту збожжа пагода ў мінулым ліпні была вельмі добрая. Горшая яна была для сена і бульбы.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
8—9	+ 23,8°	+ 12,0°
9—10	+ 22,9°	+ 13,9°
10—11	+ 18,7°	+ 14,1°
11—12	+ 22,9°	+ 11,0°

З усяго Краю.

З Менскага жыцьця.

1 верасьня 1918 г. у Менску адкрываюцца дзевяцімесячные курсы дзеля падгатоўкі беларускіх вучыцялёў. Глаўная задача курсаў—падгатаваць сьцяг народных вучыцялёў, якіе маглі-бы выкладаць усе навукі ў народных школах у роднай мове вучняў,—зна-

Францішк Олехновіч.

На Антокалі.

П'еса ў 3 актах са сьпевамі і танцамі.

(Гл. „Гоман" № 62).

З'ява 8.

ТЫЕ-Ж, ВІНЦЭНТ, МІХАЛІНА, ЗОСЬКА, БАРБАРА

і іншые асобы с першага акту.

(Усе седаюць навакол столікаў).

ХОР (пяе):

Гэй, хутчэй давайце чаркі! —
Трэба піць!
Бо лягчэй на сьвеце жыці,
Калі будзем трохі піці.
Трэба піць, трэба піць
Трэба, трэба, трэба піць,) біс
Каб ляпей было нам жыць.)

РАФАЛ (солё).

Якжэ-ж маецесь паночкі
Мілые?
Загуляйце тут да ночкі,
Раней не ідзеце прочкі.
Кажэце-ж мне: чаго вам даць?

ХОР.

Перш-на-перш нам гарэлкі дай,) біс
Пасля штось з'есьці цягні тут!)

РАФАЛ (солё).

Есьць тут качкі і курчукі;
Парсюк тож.
Кухар мой ўсё без навукі
Зробіць закасаўшы рукі.
Кажэце-ж мне: чаго-ж вам даць?

ХОР.

Шкада нам часу, гаспадару,) біс
Што ў кухні ёсьць, цягні сюды!)

РАФАЛ (солё).

Мае вы рады паслухайце —
Зрабеце так:
Перш-на-перш чаркі выпівайце
Ды с сухім горлам не сьпевайце!
Міхалка! гэй! бяжы хутчэй!

ХОР.

Хутчэй давай гарэлкі нам,) біс
Чаго стаіш, разінуў рот.)

РАФАЛ (да Сьліжыкаў).

Дык чаго-ж вам даць, панства?

ВІНЦЭНТ.

Трэба чагосьці выпіць, закусіць (да жонкі). Як думаеш, Міхця?

МІХАЛІНА.

Варта ўжо падумаць аб абедзі, дамоў на абед ня вернемся.

ВІНЦЭНТ.

Праўду кажэш.

РАФАЛ.

Абед будзе праз поў гадзіны.

МІХАЛІНА.

А, мо' пайсьці цяпер пахадзіць па лесэ? Бо так прыемна сягоньня на сьвежым паветры.

БАРБАРА.

Вось сама кажэш... а не хацела ехаць!

МІХАЛІНА.

Не, я нічога проці ня мела, толькі я хацела каб і Ігнат ехаў, бо гэтак не выпадае ..

ВІНЦЭНТ.

Ен прыедзе. Язэп-жэ астаўся і скажэ яму што мы тутака.

МІХАЛІНА

Ну, дык, пакуль будзе абед, пойдзем у лес!

БАРБАРА.

Пойдзем!... (Ідуць за платок на лева).

З'ява 9.

ТЫЕ-Ж без ВІНЦЭНТАГА, МІХАЛІНЫ, БАРБАРЫ і ЗОСЬКІ.

МАЦЕІХА.

(сядзіць ля стала с кумамі).

Ведаеце, хто гэта?

І КУМА.

Не! хто?

ІІ КУМА.

Хто? хто?

МАЦЕІХА.

А вось гэтые, што пайшлі цяпер. Гэта Сьліжыкі з Антокаля, тые, што выдаюць сваю дачку за чыноўніка, каторы дастаў мільёны з Амэрыкі. Якжэ-ж ня ведаць! Я па

чыцца, па беларуску. На курсы прынімаюць скончыўшых 4 класы сярэдняе школы, або прынамсі вышэйшую пачатковую школу. Курсы будуць вячорные (ад 6 да 10 гадз. вечара), без ніякае платы. Дзеля помачы вучням ёсьць думка адкрыць пры курсах інтэрнат. На курсах намэчэны гэткіе прадметы: 1) гісторыя Беларусі, 2) беларуская мова, 3) гісторыя беларускай літэратуры (народнай і мастацкай), 4) географія Беларусі, 5) гісторыя беларускай культуры, 6) пэдагогіка і дыдактыка, 7) мэтодыка, 8) ручная праца, пеяньне, 9) практычнае знаёмства с паказаным спосабам навучаньня. Усе скончыўшые курсы атрымаюць атэстаты, якіе будуць даваць права на першае свабоднае месца вучыцеля ў беларускіх школах. Чытаць лекцыі запрошаны выдатные пэдагогі і знаўцы беларушчыны.

Запісывацца можна кожын дзень у гасподзе Народнага Сэкратарыяту (Захараўская 43) ад 1 да 3 гадз. паабедзі.

МЯСТЭЧКА МАЛАДЭЧНА. *(Ад нашага карэспандэнта).* С першых дзён леташняга 1917 году залажылося тут коопэратыўнае таварыства і заклало сумесную краму „Зара". Сёлета 3 ліпня зроблена справаздача. За поўтара году жыцьця таварыства 6.000 рублёў складкі далі чыстага даходу 53.623 руб. 24 кап. З гэтай сумы 20% (10.652 руб. 65 к.) залічаны ў запасны капітал, а 10% (5.326 р. 32 к.) у фундушовы капітал. І запасны капітал і фундушовы пастанавілі пусьціць у зварот на тавары. Згодна с пастановай сабраў 20.000 руб. вызначэно на закладзіны пачатковых школ ува ўсей воласьці. Таварыства шчыра дзякуе Віктару Протасу, быўшаму пачтоваму мэханіку, глаўнаму кіраўніку крамы «Зара», што сваей жывой працай змог умацаваць і пашырыць работу таварыства. Сьвятлейшымі тут людзьмі робіцца стараньне, каб злучыць разам суседние коопэратывы ў саюз Маладэчненскага округу.

Падпісалі: Старшыня таварыства Я. Ластоўскі. Пісар Міхалоўскі.

СМАРГОНІ. *(ад нашага корэспандэнта).* Тут, як кажуць, вялізарные лясы на многа тысяч дзесяцін паміж Смаргонямі і Біняконямі, некалі належаўшые да казны, прададзены на дрэва лясным купцом. Хто гэта зрабіў, напэўна невядома: (кажуць, што гэта работа земства. Калі гэта праўда, дык нельга давоці нядзівіцца падобнай гаспадарцы: нават дзіцяці вядома, што як раз у гэтых ваколіцах доўгім поясам цягнуцца ваенные пазыцці і з гэтай прычыны ўсе вёскі, мястэчкі, двары і сялібы даўным-даўно зьнішчэны гарматамі, стрэламі, або агнём. Народу патрэбен лясны матэр'ял, каб адбудавацца,—а тут ім пад носам маніцца вывазіць нет ведама куды ўвесь запас дрэва.

Калі ўсе гэтые гутаркі—праўдзівые, дык будзем спадзевацца, што гэтай справай зоймецца беларускі ўрад у Менску, бо-ж нельга рабіць гэткай страшэннай крыўды людзём і без таго цяжка пацярпеўшым ад вайны. X.

СЬВІСЛАЧ. 9 і 10 жніўня тут адбываліся выпускные экзамены для вучняў чацьвёртага элемэнтарнага курсу беларускай вучыцельскай сэмінарыі.

ГОРАДНЯ. У начы ў кватэру Розы Крэдітор, на Мясьніцкай 18, залез злодзей, як відаць, акуратна знаёмы з усімі драбніцамі хатняга жыцьця. Хаця ў кватэры спала гаспадыня і яе служка, злодзей забраў усё больш цэннае, а скрыню адчыніў ключм с-пад падушкі спаўшай гаспадыні. Між іншым, ён узяў са скрыні 700 руб., брансалеты ды іншые залатые рэчы і т. п. Зачыніўшы скрыню, ключы пала жыў назад пад падушку спаўшай увесь час Крэдітор. Аб ім нема ніякіх вестак.

Сюды назначэн на новаадкрыўшаеся месца трэйці міравы судзьдзя.

У ваколіцах Горадні разбойніцкіе банды не спыняюць свае „работы". Недзўна ў аднаго селяніна ўкралі 23.000 марак, у другога — 12.000.

ПАНЕМУНЬ. Тут на тартаку ўкралі раменны паос 13,20 мэтраў удаўжкі.

КІЗЭЛЯНЫ. У начы на 10 ліпня тут былі забіты начаваўшые ў адным гумне Сроль Шаткоўскі і Бер Мазур, абодва з Янова. С прычыны падазрэньня ў ліхадзействе арэштован Ян Гасьціла. Шукаюць Балесьлава Брэшко, 20 гадоў, каторы, здаецца, уцёк у Польшчу. Беластоцкі пракурор за арэшт яго назначыў 500 м. нагароды.

ПАНЕВЕЖ. У ваколіцах Паневежа, водзячы скаціну да вады, увалілася ў студню і ўтанула Алена Варнас, 14 гадоў.

СУВАЛКІ. С прычыны чысьленасьці фальшывых рублёвак народ адмаўляецца прынімаць іх. Уласьці заяўляюць, што гэта — праціўзаконна, але кожын павінен добра глядзець, ці дадзеные яму бумажкі — не фальшывые.

РЫГА. 6 жніўня, пасьля больш чым 400-гадовага перарыву, вернены торговые водные зносіны між Рыгай і Нямеччынай. У гэты дзень у Рыгу прыйшоў торговы параход „Herta". Ждуць ажыўленага вывазу з Рыгі ў Нямеччыну, асабліва-ж дрэва.

Украіна.

КІЕУ. Досьледы ў справе забойства фэльдмаршалка Эйхгорна канчаюцца. Донской стаіць на сваім, што ён атрымаў загад ад соцыял-рэвалюцыянераў, каторые, як відома, прыхільны да саюзьнікаў. Арэштаваны яшчэ некалькі асоб.

КІЕУ. Міністэр заграніцных спраў, Дарошэнко, быў у намецкага глаўнакамандуючага на Украіне, гр. Кірхбаха, заявіўшага што ён так сама, як і яго прадмесьнік Ейхгорн, будзе працаваць дзеля ўмацаваньня незалежнасьці Украіны.

Забастоўку на ўкраінскіх чыгунках можна лічыць закончэнай.

Ва ўсіх сярэдніх школах паводлуг спэцыяльнага закону ўводзіцца прымусовая навука украінской мовы, украінской гісторыі і географіі.

КІЕУ. Міністэр спажывецкіх спраў, Сакалоўскі, падаўся у адстаўку. На яго месца назначэн Горбэль.

З ФІНЛЯНДЫІ.

ГЭЛЬСІНГФОРС. Пры трэйцім чытаньні праекту конституцыі быў увесь дыпламатычны корпус. Патрэбнай большасьці 5/6 усіх галасоў сабраць не ўдалося. З гэтай прычыны праект гэты можэ разгледацца нанова толькі пасьля новых выбараў сойму. Дэпутаты большасьці маніцца падаць пэтыцыю аб прылажэньні да гэтага прыпадку § 38 істнуючай конституцыі, паводлуг каторага, с прычыны незвычайных акалічнасцей, усё-ж такі можна прыступіць да выбару караля.

ГЭЛЬСІНГФОРС. Старонікі монархіі ў фінляндзкім сойме — шведы і старафінны — зьвярнуліся да сойму с пэтыцыей учыніць крокі дзеля выбару ўраза-жэ караля згодне с § 38 конституцыі 1772 года.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

ЛОНДОН. «Daily Expresse» наказывае, што ў Владывастоку зыйшлі на бераг вялікіе японскіе войскі. Амэрыканскіе і англіцкіе ваенные параходы злучыліся ў порце з японскімі.

МАСКВА. «Правда» наказывае, што Ленін, пасьля бурнага заседаньня савету, пастанавіў паслаць Японіі ультыматум с прычыны здараньня на далёкім усходзі.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Нямецкі пасол Гэльфэріх заявіў савецкаму ураду, што с прычыны апавешчэньня соцыял-рэвалюцыанераў тэррору нямецкае пасольства перабіраецца у менш небасьпечнае месца і да часу абабрало Пскоў. С прычыны таго, што зносіны с Псковам разарваны, яно выедзе туды праз Гэльсінгфорс і Рэвель.

ШТОКГОЛЬМ. Троцкій выпусьціў адозву, заяўляючы, што савецкі ўрад будзе зьнішчэн, калі не ўдасца зьнішчыць чэха-славакоў.

«Праўда» пішэ, што сібірскі ўрад маніцца аб'явіць вайну савецкаму ураду. Урад у Крэмлю знаходзіцца пад умацаванай ахранай.

МАСКВА. В. кн. Міхаіл стаўся галавой сібірскага ўраду і выдаў да народу маніфэст, у каторым апавешчае, што прыняў уласьць і сазывае земскі сабор дзеля завязденьня конституцыі.

Сібірскі ўрад у Омску апавешчае, што ён атрымаў ад японскага ўраду 500 мільёнаў рублёў на арганізацыю новай арміі.

МАСКВА. Высадзіўшыеся ў Архангельску англічане йдуць на палудзень. Савецкіе войскі адступілі перад імі на 70 англіцкіх міль на паўдня ад Архангэльска.

Англіцкі генэральны консул Лёкгард у Маскве арэштован у адказ на расстрэл членаў савету у Архангельску.

МАСКВА. Ленін, Чычэрын і Троцкій друкуюць адозву, у каторай называюць францускі ўрад бандытамі і трэбуюць зьнішчэньня чэха-славакоў. Усе быўшые афіцэры да 60 гадоў веку павінны рэгістравацца.

У сваей апошняй заяве Ленін загадывае безьміласэрна нішчыць контррэвалюцыанераў. Селяне, укрываючые збожжэ, а такжэ таргоўцы штучна падбіваючые цэны на прадукты, аб'яўлены за ворагаў народу, падлегаючых сьмерці.

На другім конгрэсе савета ў

праўдзі кажучы, перэстала з імі в тацца, бо для мяне такое знаёмства сорам... Бо ведаеце што? — Зайшла я да іх сяганьня, ажно тут іх дачка і чэляднік Язэп... ну разумеце паненькі? — фэ! якая брыда казаць гадка! І гэта так—у белы дзень, без ніякага стыду, заручыўшыся з іншым!.. Дык ведаеце?— я такую навуку дала гэтай распусьніцы, што пасьля маці яе даякавала мне с сьлязьмі ў вачох, хацела нават у руку пацалаваць...

I КУМА.

Так... Усюды цяпер на сьвеце брыда ды распуста. Грэшны людзі ўсё болей...

МАЦЕІХА.

Праўду кажэце, пані Баўтрамеіха: брыда ды распуста!

II КУМА.

Страх слухаць!

МАЦЕІХА.

Я маей Эльжусі сказала: як пабачыш на вуліцы гэтую Зоську, дык уцекай ад яе на другі бок як ад запаветрэнай, бо апаганіш сябе на ўсё жыцьцё! Людзі пальцамі будуць на цябе паказываць!

I КУМА.

Але... Справядліва, пані Мацеіха!

НЕХТА.

Паненачкі і паночкі! — пойдзем у скокі! Гэй! музыка! іграй!

(Столікі і крэслы хаваюць у кулісы і пачынаюцца скокі. Пасьля скокаў ГОСЬЦІ выходзяць. Уходзяць ЖЭБРАКІ: мужчына на кастылі, кабета с падвязанымі зубамі, у лахманох, с торбамі).

З'ява 10.

ЖЭБРАКІ і КЭЛЬНЭР

ЖЭБРАКІ

(да выходзіўшых гасьцей).

Мейце літасьць, паночкі! — зрабеце ласку! Жонку маю палярыш ткнуў у язык, а мне ногі пакруціло... (Адзін — другі даюць жабраку грошы, іншые выходзяць, нічога не даўшы).

КЭЛЬНЭР (да жэбрака).

Тутка жэбраваць забаронено. Ідзеце ў Кальварыю.

ЖЭБРАК (ціха да кэльнэра).

Гэта так пры здарэньні. (дае яму грошы). Мы прыйшлі купіць поўбутэлькі...

КЭЛЬНЭР.

Добра, зара прынясу, толькі ідзеце адсюль, бо тутака сяганьня паны гуляюць... (ідзе ў рэстаран).

З'ява 11.

ЖЭБРАКІ і ПЯРОВІЧ, пасьля КЭЛЬНЭР.

ЖЭБРАК (да ўвайшоўшага Пяровіча).

Паночку! зрабеце ласку!.. Мы бедные пагарэльцы! Жонку маю з гора палярыш ткнуў у язык, а мне ногі пакруціло.

ПЯРОВІЧ.

Пагарэльцы—кажэце? Дзе быў пажар?

ЖЭБРАК.

Пажар? Ды ў Неманчыне! Пагарэльцы мы нешчасьлівые!.. Усё згарэло: каровы, сьвіньні, дзеці—усё згарэло, а мы жывём з літасьці.

ПЯРОВІЧ (запісывае).

Зара, пачакайце, не так хутка... Калі?

ЖЭБРАК.

Што — калі? паночку, мейце літасьць...

ПЯРОВІЧ.

Калі быў пажар?

ЖЭБРАК.

А... а... на тым тыдні... у сераду, значыць...

ПЯРОВІЧ (запісывае).

На тым тыдні...

ЖЭБРАЧКА (да мужа ціха).

Глядзі: ён нешта пішэ... Каб нам бяды не набрацца! пойдзем адсюль...

ЖЭБРАК.

Дурная! якжэ ж пойдзеш, як я даў ужо саракоўку на гарэлку!

ПЯРОВІЧ.

Дом быў застрахаваны?

ЖЭБРАК (не зразумеўшы).

Усё згарэло: дзеці, парасяткі—уся пацеха наша! Жонку ад страху палярыш ткнуў у язык, а мне дык ногі пакруціло.

(Далей будзе).

паўночнага абшару Троцкій між іншым заявіў: „Паўстаньне чэха-славакоў—гэта не паўстаньне некалькіх чэхаў, а паход француз кага і англіцкага імпэрыялізму проці савецкай рэспублікі. Зьвязь між паўстаньнем чэха-славакоў і занятцем саюзьнікамі Мурманскага узьбярэжжа—відочна для ўсіх. Бацькаўшчына ў небасьпечнасьці. Мы запрысягаем, што будзем яе бараніць да апошняе кроплі крыві".

Адозва генэрала Алексеева на паўночным Каўкаскім фронце прызывае скінуць савецкі ўрад, зьнішчыць чырвона-армейцаў і латышскіх стральцоў і пачаць да званьня граміць жыдоў.

ЛОНДОН (Рэўтэр). Англіцкі ўрад выпусьціў да расейскага народу адозву, у каторай прыход саюзьнікаў на Расейскую зямлю тлумачыцца жаданьнем памагчы Расеі проці Намеччыны. Народы Расеі прызываюцца злучыцца пад знамем волі і памагчы Англіі дабіцца пабеды яе высокіх прынцыпаў.

ВАШЫНГТОН (Рэўтэр). Ленін заявіў амэрыканскаму консулу ў Маскве, што адносіны Расеі да саюзьнікаў у гэты мамэнт маюць характэр ваеннага стану, хаця вайна не аб'яўлена.

БЭРЛІН. Ня гледзячы на пераезд нямецкага пасольства з Масквы ў Пскоў, у Маскве і ў Пецярбурзе астаюцца нямецкіе консульствы і камісіі да спраў аб ваеннапалонных.

МАСКВА. На адбыўшайся 27 ліпня конфэрэнцыі левых соцыял-рэвалюцыянераў выявіліся тры кірункі: Сакс і яго аднадумцы востра судзяць усю палітыку старога цэнтральнага камітэту; група Кологаева, б. камісара сельскай гаспадаркі, гатова пагадзіцца з мінуўшчынай партыі, але дамагаецца, каб у будучыне тэррорыстычных актаў не было; група Біцэнко зусім агодна старой палітыкай цэнтральнага камітэту і трэбуе вясьсьці яе і далей.

МАСКВА. „Ізвестія" наказываюць, што Архангельск быў заняты з прычыны здрады.

На гмах усерасейскага саюза коопэратываў зроблена разбойніцкая напасьць на чатырох самаходах. Зрабаваны 4 мільёны рублёў.

ПАРЫЖ. Па загаду чэха-славацкае ўласьці цела б. цара закапанае чырвонаармейцамі ў зямлю безтруны за агарожаю магільніка, урачыста пахаронено ў пасьвенчанай зямлі ў склепе.

З усяго сьвету.

БЭРЛІН. Дырэктар палітычнага дэпартамэнта польскага ўраду, князь Радзівіл, едзе ў Бэрлін і ў глаўную кватэру дзеля перагавораў аб будучыні Польшчы і зьвязаным з гэтым пытаньні аб яе граніцах.

ВРОЦЛАЎ. У новаадкрытым усходня-эўропэйскім інстытуце адкрыта і катэдра славянскага права, катору займець праф. Фрэйтаг Лёрінгофэн, знаходзячыйся пры штабе глаўнакамандуючага на ўсходзе.

ЛОНДОН. У ваколіцах Ерусаліма адбыліся ўрачыстые закладзіны жыдоўскага ўнівэрсытэту.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньні.

9.VIII. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: Між Ізэр і Анкр — ажыўленая чыннасьць у начы. Між Анкр і Авр ворагі ўчора атакавалі вялікімі сіламі. У густым тумане, пад ахранай сваіх панцырных самаходаў, яны ўварваліся ў нашы пяхотные лініі. На поўначы ад Соммы мы выкінулі ворагаў з нашых пазыцый контратакай. Між Сомм і Авр мы нашымі контратакамі спынілі ворагаў на лініі Маркур—Арбоньер—Кэ—Фрэнуа—Контуар. Мы ўтрацілі палонных і гарматы. Праз узятых намі палонных мы ўстанавілі бытнасьць англічан, аўстралійцаў, канадцаў і французаў.

Над полем баталіі мы зьбілі 30 варожых самалётаў. Лейтэнант Левэнгард зьбіў сваіх 49, 50 і 51 ворагаў, лейтэнант Удэ—45, 46 і 47.

Фронт нямецкага Насьледніка: На паадзінокіх адрэзках пры Вэль крапчэў артылерыйскі агонь. Наабапал Брэнь і ў Шампані—ўдачные артылерыйскіе бітвы.

10.VIII. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: Ажыўленая чыннасьць ворагаў між Ізэр і Анкр. Шмат дзе на гэтым фронце ворагі вялі наступленьні і атакі, адбітые агнём і штыхамі. Між Анкр і Авр французы і англічане вялі свае штурмы, пускаючы ў ход вялікіе рэзэрвы. Наабапал Соммы і наабапал дарогі Фугокур—Віле Брэтонне мы контратакамі адкінулі ворагаў. Яны мелі тут цяжкіе страты. У цэнтры поля баталіі ворагі пасунуліся ўпярод за Розьер і Ангэ. Нашы контратакі спынілі іх на заходзі ад Ліон і на ўсходзі ад лініі Розьер-Арвіле. У начы мы ўзялі стаяўшые над Авр нашы войскі на ўсход ад Мондід'е. На палудзенным усходзі ад Мондід'е мы адбілі сільнае наступленьне французаў.

Над полем баталіі мы зьбілі 32 самалёты. Паручык Левэнгарт дайшоў сваіх 52 і 53 пабед, паручык Удэ—сваіх 46, 47 і 48, Бэртольд 41 і 42.

Фронт нямецкага Насьледніка: Артылерыйская бітва над Эн і пры Вэль.

11.VIII. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: На Ізэр і Анкр баевая чыннасьць аслабела. Сільные наступленьні ворагаў наабапал Ліс адкінуты. Ворагі пашырылі фронт баталіі да Уаз. Між Анкр і Сомм штурмы зламаліся перад нашымі лініямі. На паўдня ад Соммы ворагі былі бяччынны. Сільные наступленьні ворагаў пры Рэнькур Ліон зламаліся пад нашым агнём і контратакамі. Увесь ціжар учорашняе баталіі прыпадаў між Ліон і Авр. На ўсходзі ад Розьер і наабапал чыгункі Ам'ен-Руа мы адбілі чысьленые штурмы ворагаў. Атакі ворагаў былі зломлены пераважна ўжо пад агнём нашае артылерыі. На фронці толькі аднае дывізіі ляжыць 40 разьбітых панцырных самаходаў. Між Авр і Уаз ворагі пасьля вельмі сільнай артылерыйскай падгатоўкі вялі атакі проці пакінутых намі ўчора пазыцый між Мондід'е і Отэй. Нашы пярэдніе атрады, занімаўшые нашы старые пазыцыі сустрэлі ворагаў вострым агнём, а пасьля адышлі на лінію Лябуасьер — Энвіле — Рікбур — Морэ.

На ўсенькім полі баталіі ажыўленая работа лятуноў. Мы зьбілі 23 самалёты і 1 прывязны лятучы шар.

Фронт нямецкага Насьледніка: Пры Вэль адкінуты наступленьні ворагаў між Фім і Курляндон. У Шампані, на заходзі ад дарогі Сомм—Пі—Суэн, мясцовые бітвы, у каторых мы ўзялі палонных.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

ШТОКГОЛЬМ. Нямецкіе войскі занімаюць Тыфліс. Унутранае ўпраўленьне Грузіей астаецца ў руках ураду Грузінскай рэспублікі. Закаспійская ваенная чыгунка знаходзіцца пад нямецкім упраўленьнем і служыць для перавозкі ваенных транспортаў у Баку і Елізаветполь. Галава грузінскага ўраду Намішвілі. У Тыфлісе вялікая нестача прадуктаў, асабліва хлеба.

ВЕНА. Аўстрыяцкі міністэр-прэзыдэнт, Гуссарэк, заявіў, што калі наагул вайну можна закончыць на полі бітвы, дык гэта можа стацца толькі на заходзе.

ПАРЫЖ. Урад даў Фошу тытул французскага маршалка, а Пэтэну—найвышэйшую ваенную адзнаку.

ПАРЫЖ (Гавас). Абстрэл Парыжа трывае далей.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). У Сяродземным моры нашы падводные лодкі затапілі 6 параходаў ёмкасьцю разам 21,000 тонн; між імі —адзін ваенны транспорт.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). У поясе блокады навакол Азорскіх астравоў і на заходзі ад Гібралтару затоплены ізноў 5 параходаў і 1 парусьнік ёмкасьцю разам 25.000 тонн.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). За заходзе ад каналу і ля заходняга узьбярэжжа Англіі мы затапілі ізноў 15 000 тонн.

ВЕНА. 9 жніўня, у $^1/_2$10 гадз. перад абедам, 6 італьянскіх самалётаў зьявіліся над Венай і скінулі некалькі тысяч праклямацый. Бомб ня кідалі.

ВЕНА (В.Т.В.). 10.VIII. На італьянскім фронці ўчора ізноў узьняліся вялікшые пяхотные бітвы. Між Канова і Асьяго на самай раніцы, пасьля страшэннага агню, вялізарнымі масамі пайшлі ў атаку, але ўсюды былі адбіты з вялікімі стратамі, у іншых мясцох—контратакамі. Гэтак сама былі неўдачны наступленьні ворагаў у ваколіцах Асолёнэ.

ВЕНА (В.Т.Б.). 11.VIII. На плоскагор'і Сямі Грамад саюзьнікі нападалі далей. Поле бітвы пашырылося ад Канова да Коль цэль Россо. Пасьля вельмі крывавых біт ворагі ўсюды адбіты с цяжкімі стратамі. Узяты французкіе палонные.

Беларускіе народные песьні.

„Жніво".

Вітэбская губэрня. *)

Каліна-маліна, ня стой над вадою,
Не раўнуйся са мною!
Было тагды раўнавацца,
Калі я у татулькі была:
Была бялей твайго цьвету,
Чырваней тваіх ягадачак!
А як стала я ў сьвёкаркі,
Тагды стала бела, як ліпінка,
А сухенька, як былінка:
Ліпінка дароная, былінка кашоная.

Магілёўская губэрня

Сьцюдзёная раса пала,
А мядовая наставала!
Сьцюдзёную расу таптаць буду,
А салодкую зьбіраць буду;
Сьцюдзёную пад ножачку,
А мядовую у ложачку.
Сьцюдзёная раса—
То сьвёкрава граза,
А мядовая раса
То бацькава краса!

——

Закаціся, яснае сонейка, за шчыры бор,
А мы пойдзем вячэрацi у багаты двор.
У багатым у дварэ пірагі на стале,
Міскі, талеркі, тры вядры гарэлкі.

——

Ішла дзеўка борам, борам,
Гаварыла з Богам, з Богам:
„А дай Божа, долю—шчасьце
Зайсьці ў хату багатую,
А у сям'ю харошую,
Гдзе сьвёкар ды сьвякроўка,
Гдзе дзевяр ды залоўка!
Я сьвёкарка паважаць буду,
Я сьвякроўку шанаваць буду,
А з дзеверкам я жыць буду,
У залоўкі гасьціць буду!"

——

Кукавала зязюлячка,
У шчырым бару лятаючы,
Салодак мёд зьбіраючы:
А плакала удованька,
Новы дамы будуючы,
Горкі абед гатуючы,
Як стану я абед есьці,
Я дзеткамі абсаджуся,
А сьлёзкамі абліюся,
А без цябе, мой міленькі!

Як пайду я дарогаю,
Пушчу голас дубровою,
Няхай голас галасуіць,
Няхай мая маці чуіць.
„Гэта маё дзіця пяець,
Дзіця пяець, поле красіць,
А нявестачка людзей сьмешыць.
Сваей дачцэ саян куплю,
А нявестацці скуру злуплю!"

——

Зелена, зелена а ў лузе трава,
Молада, молада у Антона жана.
Зачым яна молада—ў полі не была,
У полі не была, жыта не жала.
„Ты, Антонячка маладзенькі, запражы каня:
Паеду я ў поле, прагуляюся,
З сваімі жнеячкамі павідаюся!"

——

„Авясец, мамачка, авясец,—
А калі-ж тых сватоў чорт прынясець?"
—Дажні, дачушка, авясец,
Тады чорт сватоў прынясець!
Дабяры, дачушка, канапелькі,
Тады прыедзе к табе маладзенькі!
Дакапай, дачушка, бурачкі,
Тады прыедуць к табе дварачкі!

*) Акцэнты ў песьнях паказаны курсывымі літэрамі.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтва «Гоман» Рэдактар Язэп Салавей.